

Redactie

De werkgroepen van start!

Met een toelichting op de door hem samen met Ronald Soetaert en Nicole Rowan verrichte inspanningen om voor de Stichting Promotie Literatuuronderwijs aan voldoende geld voor activiteiten te komen opende voorzitter Koos Hawinkels het tweede gedeelte van de stichtingsdag van 22 februari 1991 te Nijmegen.

Diversiteit subsidiënten

Juist omdat we in ons vaandel hebben geschreven dat we alle belanghebbenden in het literatuuronderwijs van Nederland en Vlaanderen willen bereiken, is het niet eenvoudig de juiste subsidiënten te vinden. De Nederlandse Taalunie bijvoorbeeld steunt ten volle activiteiten die de Nederlandse literatuur betreffen, maar heeft aan de vreemde talen geen boodschap. Om voor deze sector - die wij overigens bepaald niet als een aparte sector willen bejegenen - de nodige pecuniae te krijgen, zijn we aangewezen op de veldverenigingen en op instellingen als Maison Descartes, the British Council en het Goethe-Institut.

Niet alles tegelijk dus, en daarom, en om de belangen van de Vlaamse leden te dienen, die op dit moment veel erger in de knel zitten dan de Nederlandse literatuurdocenten, heeft het bestuur zich eerst gewend tot de Nederlandse Taalunie. Deze blijkt geen stichting direct te mogen steunen, maar wel projecten die door de stichting worden aangeboden. In overleg met de heer Oscar de Wandel, algemeen secretaris van de Nederlandse Taalunie, wordt door onze stichting een Samenwerkingsverband Literaire Vorming (afgekort SaLVo) nagestreefd waarbinnen verschillende projecten hun verwezenlijking kunnen krijgen.

Door voorzitter Koos Hawinkels zijn de voornaamste aspecten van dit SaLVo bijeengezet en het is dit stuk dat hij de werkers van het eerste uur meegaf ter bestudering voor de komende periode. Hij voegde daarbij de oproep om per werkgroep nauwkeurig te bezien welke problemen binnen de

taakstelling van de werkgroep vallen en om tot de formulering van reële projectvoorstellen te komen.

Daarna deelde secretaris-penningmeester Wam de Moor mee, dat binnen het bestuur de taken zodanig verdeeld zijn, dat de voorzitter verantwoordelijk is voor de externe communicatie en de secretaris voor de interne communicatie. Informatie naar en van de werkgroepen dient bij voorkeur via het secretariaat te lopen, problemen in de relatie met de buitenwacht zullen worden voorgelegd aan Koos Hawinkels.

Samenstelling werkgroepen

Uiteraard is de formulering van projectvoorstellen een werk van langere adem en vandaar dat tijdens de eerste bijeenkomsten van de werkgroepen Onderzoek, Vernieuwing Lespraktijk en Latitudinaliteit vooral de samenstelling van de werkgroep werd besproken, vergaderschema's werden gemaakt en een eerste oriëntatie op het door de voorzitter ingebrachte plaats vond.

Willen we bijtijds die projecten kunnen inbrengen waarvan de uitvoering via SaLVo mogelijk wordt, dan zal spoedig overleg in de werkgroepen nodig zijn. Deze bepalen uiteraard zelf plaats, uur en agenda. Wees zo goed *altijd* een kopie van notulen aan de secretaris te zenden, zodat waar nodig dwarsverbanden kunnen worden gelegd en dubbel werk kan worden voorkomen.

Hieronder volgen de korte verslagen van de aanwezige werkgroepen. Scholing en Nascholing kon helaas niet doorgaan omdat alle leden afwezig waren. We hopen in Tsjip 2 te kunnen berichten over de eerste activiteiten van deze werkgroep.

Werkgroep Bulletin

Deze werkgroep had zich reeds voor de stichtingsdag omgezet in de redactie van Tsjip, tijdschrift voor literaire vorming. Op twee na waren alle redacteurs aanwezig. Naam en opzet van het eerste nummer, voorbereid door Anja Bijlsma en Wam de Moor, hadden de instemming van allen en ook het bestuur had tijdens een bestuursvergadering in december zijn fiat gegeven aan de opzet van het blad.

Het blad zal het karakter hebben van huisorgaan en informatiebulletin omtrent de nieuwste ontwikkelingen in het literatuuronderwijs en de literatuurdidactiek. Dat wil zeggen dat de werkgroep ernaar streeft in de bijdragen een evenwicht te laten zien tussen theorie- en praktijkbeschrijving. Voor de theorievorming betekent dit dat er geen strikt wetenschappelijke bijdragen worden opgenomen, maar wel artikelen die de nieuwste theorieën op het gebied van het literatuuronderwijs laten zien maar dan vertaald naar de praktijk. Het blad onderscheidt zich in ieder geval van de andere bladen door de doelstellingen longitudinaliteit en latitudinaliteit als criteria te hanteren. De redactie spreekt de voorkeur uit geregeld themanummers te brengen. Gedacht wordt bijvoorbeeld aan nummers over produktiegericht-creatief literatuuronderwijs, over poëzie-onderwijs, over vertellen en over literatuur en beeld. De redactie heeft het plan een internationaal netwerk op te zetten van correspondenten en derhalve zullen de artikelen niet alleen uit Nederlandse en Vlaamse koker komen, maar zal ook aan specialisten in het buitenland worden gevraagd bijdragen in te zenden. De redactie werd het eens over naam, formaat en opzet van het bulletin. Daarover behoeft hier niet te worden uitgeweid: het resultaat van het overleg ligt voor u. (MvW)

Werkgroep Onderzoek

Aangezien slechts twee leden van deze werkgroep, te weten voorzitter Gert Rijlaarsdam en Joop Dirksen, aanwezig konden zijn, is de eerste bijeenkomst beperkt gebleven tot een voorlopige inventarisatie van het huidige literatuurdidactisch onderzoek. Daarbij kwam met name ter sprake de problematiek van de financiering: door wie en onder welke condities. De werkgroep komt op donderdag 18 april voor het eerst bijeen in Utrecht. Daar zullen de mogelijke taken in een werkplan worden vertaald. Joop Dirksen zal na de kennismaking iets vertellen over zijn lopend onderzoek. Dit strekt zich tot de toepassing van reader response methoden in het Nederlandse literatuuronderwijs.

Secretaris van de werkgroep is Theo Witte, R. U. Groningen, Nederlands Instituut, Oude Kijk in 't Jatstraat 26, 9712 EK Groningen, tel. 050-636191 (privé 050-132417). (JD)

Werkgroep Latitudinaliteit

Aanwezig waren Jitske Brouwers, Hans Ester, Albert Peters, Eus Schalkwijk, Lina Spies en Huub Zitzen. Voornaamste punt van bespreking vormde het in kaart brengen van elementen die onder het begrip latitudinaliteit te vangen zouden zijn. De werkgroep heeft het begrip zelf omschreven als: samenwerking tussen de secties moedertaal en moderne vreemde talen. Ze denkt aan de volgende terreinen van samenwerking:

- eindexameneisen
- leerplan
- doelstellingen
- startpunt literatuuronderwijs
- lesinhouden: - literair begrippenapparaat
 - literatuurgeschiedenis
 - overkoepelende thema's e.d.
 - door docenten en leerlingen te spreken taal
- didactisch handelingskader en -register
- toetsing.

De volgende bijeenkomst zal de werkgroep Latitudinaliteit gebruiken voor een verdere afbakening van het centrale begrip en de mogelijke doelgroepen waarop men zich zal richten. Tevens wil de werkgroep de aanstaande publikaties over de eindexameneisen bespreken en eventueel tot een gezamenlijke reactie komen. Aangezien de werkgroep Latitudinaliteit een belangrijke en omvangrijke taak ziet voor de moderne vreemde talen zal voorlopig geen projektaanvraag ingediend worden voor SaLVo en Taalunie.

Tot voorzitter is Albert Peters gekozen. Een secretaris is nog niet benoemd. (ES)

Werkgroep Vernieuwing Lespraktijk

Voor het lidmaatschap van de werkgroep Vernieuwing Lespraktijk hadden zich tien donateurs aangemeld, onder wie opmerkelijk veel leraren Frans. Literatuurdidactiek leeft bij hen, dat is duidelijk! Geen wonder met zo'n enthousiaste Didactiek Commissie Frans van de Vereniging van Leraren in de Levende Talen. Voor het functioneren van de werkgroep verdient het evenwel aanbeveling dat alle sectoren met minstens één lid vertegenwoordigd zijn. Op germanisten, neerlandici, hispanisten, slavisten, anglisten en classici!

Onder voorzitterschap van Arie van den Akker bespraken de vier aanwezigen -naast Van den Akker Irene den Boer, C. de Jong en C. van de Pol-Eygenraam de taak van de werkgroep. Daarbij deed zich onmiddellijk als probleem voor dat het best eens moeilijk kan worden om voor de werkgroep één gemeenschappelijk doel te bepalen. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de stand van zaken in de betreffende vakgebieden, de behoeften en mogelijkheden van Nederlands zijn anders dan die van de andere talen (met name Frans).

In het overleg kwamen drie punten aan de orde:

- De plaats van de literatuur

Het is nuttig te weten wat de positie van de literatuur in het toekomstig examenpakket zal zijn. Contact met de Commissie(s) Vernieuwing Examenprogramma's is gewenst. We dienen te weten welke kant het uitgaat. Pas dan kunnen we gepast commentaar formuleren.

- Opsplitsing per taalgebied?

Er dreigde even een virus uit te breken: zou het niet goed zijn om, gezien de verschillende behoeften per vakgebied, de werkgroep op te splitsen in subgroepen per taal? Of een splitsing op zijn minst tussen Nederlands en de andere talen? Het idee werd in strijd geacht met het principe van latitudinaliteit dat onze stichting heeft gekozen. Zo'n opsplitsing is er al, in Levende Talen en overal. Dus dat liever niet. Juist door elkaars ideeën en ervaringen uit te wisselen moeten de talen elkaar zien te vinden.

- Opgaan in de werkgroep Scholing en Nascholing?

Omdat vernieuwing van de lespraktijk vooral verwezenlijkt zal moeten worden door de mensen uit het veld is nascholing noodzakelijk. Samensmelting van de werkgroepen is denkbaar. Maar hiertegen wordt ingebracht dat nascholing niet zinvol is wanneer de mensen niets concreets wordt geboden. Een taak van onze werkgroep zou dan ook kunnen zijn het ontwikkelen en opsporen van lespakketten voor het veld. Daarvan staan bladen als Levende Talen en Engels vol. Maar het gaat er meer om wat er met die lesideeën wordt gedaan en of ze wel worden uitgetoetst. Dit te bevorderen zou iets zijn voor de werkgroep.

Afgesproken wordt dat de andere leden van de werkgroep op de hoogte worden gesteld van het besprokene en dat allen nog

eens goed zullen nadenken over de precieze taakstelling van de werkgroep. Ieder zal zijn gedachten op papier zetten en opsturen naar voorzitter Arie van den Akker, Muntweg 77, 6532 TH Nijmegen, tel. 080 - 541108, en wel vóór 31 maart 1991. Want voorzitter Koos wil vóór 15 april de plannen voor SaLVo-projecten binnen hebben. (AvdA)

